USNESENÍ SOUDNÍHO DVORA (sedmého senátu)

19. května 2009 *

Ve věci C-166/08,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podaná rozhodnutím Amtsgericht Büdingen (Německo) ze dne 10. dubna 2008, došlým Soudnímu dvoru dne 18. dubna 2008, v trestním řízení proti

Guidu Weberovi,

SOUDNÍ DVŮR (sedmý senát),

ve složení A. Ó Caoimh, předseda senátu, U. Lõhmus (zpravodaj) a A. Arabadžev, soudci,

* Jednací jazyk: němčina.

generální advokát: J. Mazák,
vedoucí soudní kanceláře: R. Grass,

vzhledem k tomu, že Soudní dvůr hodlá rozhodnout usnesením s odůvodněním v souladu s čl. 104 odst. 3 prvním pododstavcem svého jednacího řádu,

po vyslechnutí generálního advokáta,

vydává toto

Usnesení

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 7 odst. 1 druhého pododstavce směrnice Rady 89/397/EHS ze dne 14. června 1989 o úředním dozoru nad potravinami (Úř. věst. L 186, s. 23; Zvl. vyd. 13/10, s. 5).

2 Tato žádost byla předložena v rámci trestního řízení vedeného proti G. Weberovi, jednateli společnosti Routhier Weber GmbH (dále jen „Routhier Weber“), obžalovanému z toho, že uvedl na trh potravinu pod klamavým označením.

Právní rámec

Právní úprava Společenství

Úřední dozor nad potravinami

3 Úřední dozor nad potravinami byl až do dne 31. prosince 2005 upraven směrnicí 89/397.

4 V souladu s třináctým bodem odůvodnění této směrnice:

„vzhledem k tomu, že ačkoli na jedné straně podniky nemají právo se dozoru bránit, musí být na druhé straně chráněny jejich oprávněné zájmy, zejména právo na výrobní tajemství a právo na opravný prostředek [prostředek právní ochrany].“

5 Článek 4 této směrnice stanoví:

„1. Dozor se vykonává

a) pravidelně,

b) při podezření, že výrobek nevyhovuje.

2. Dozor se vykonává prostředky, které jsou přiměřené sledovanému cíli.

3. Dozor se vztahuje na všechny etapy výroby, zpracování, dovozu do Společenství, skladování, přepravy, distribuce a obchodu.

[…]“

6 V souladu s článkem 5 směrnice 89/397:

„Dozor se za podmínek stanovených v článcích 6 až 9 a s ohledem na zamýšlené šetření skládá z jednoho nebo více následujících úkonů:

1. inspekce;

2. odběr vzorků a analýza,

[…]“

7 Podle článku 6 této směrnice:

„1. Předmětem dozoru je [jsou]:

[…]

d) hotové výrobky;

[…]

h) označování potravin na etiketách a jejich obchodní úprava;

[…]“

8 Článek 7 uvedené směrnice zní takto:

„1. Pro analýzu se smějí odebírat vzorky výrobků uvedených v čl. 6 odst. 1 písm. b) až f).

Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění možnosti požádat u výše uvedených předmětů, nad nimiž se vykonává dozor, o další odborný posudek. [k zajištění toho, aby osoby, u kterých se provádí dozor, mohly požádat o revizní odborný posudek.]

2. Analýzy provádějí úřední laboratoře.

Členské státy mohou prováděním těchto analýz pověřit také jiné laboratoře.“

9 V článku 10 téže směrnice je zakotveno:

„Zjistí-li osoby pověřené dozorem nějakou nesrovnalost nebo mají-li na ni podezření, přijmou nezbytná opatření.“

10 Článek 12 směrnice 89/397 stanoví:

„1. Členské státy učiní nezbytná opatření, aby byl fyzickým a právnickým osobám, kterých se dozor týká, zajištěno právo na opravný prostředek [prostředek právní ochrany] proti opatřením učiněným příslušným orgánem za účelem výkonu dozoru.

[…]“

Označení původu „feta“

11 V právu Společenství je pojem „feta“ chráněn jako označení původu. Byl zapsán nařízením Komise (ES) č. 1829/2002 ze dne 14. října 2002, kterým se mění příloha nařízení (ES) č. 1107/96, pokud jde o název „Feta“ (Úř. věst L 277, s. 10; Zvl. vyd. 03/37, s. 195), do rejstříku upraveného v čl. 6 odst. 3 nařízení Rady (EHS) č. 2081/92 ze dne

14. července 1992 o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin (Úř. věst. L 208, s. 1; Zvl. vyd. 03/13, s. 4).

12 Na základě článku 4 nařízení č. 2081/92:

„1. Aby mohly užívat chráněné označení původu (CHOP) nebo chráněné zeměpisné označení (CHZO), musí zemědělský produkt nebo potravina vyhovovat specifikaci.

2. Specifikace produktu musí obsahovat alespoň:

[…]

b) popis zemědělského produktu nebo potraviny popřípadě včetně suroviny a základní fyzikální, chemické, mikrobiologické a/nebo organoleptické vlastnosti produktu nebo potraviny;

[…]“

Vnitrostátní právní úprava

13 Kodex o potravinách, výrobcích pro běžnou spotřebu a krmivech (Lebensmittel-Bedarfsgegenstände- und Futtermittelgesetzbuch), ve znění použitelném ve věci v původním řízení (dále jen „LFGB“), ve svém § 11, nazvaném „Ustanovení o ochraně před klamáním“, stanoví:

„1) Na trh je zakázáno obchodně uvádět potraviny pod klamavým označením, s klamnými údaji či obchodními úpravami nebo je obecně či ve zvláštních případech nabízet s pomocí klamavých obchodních úprav nebo jiných prohlášení. O klamání jde zejména tehdy,

1. pokud jsou ve vztahu k určité potravině použita označení, údaje, obchodní úpravy, popisy nebo jiná prohlášení, která mohou vyvolat omyl co do jejích vlastností, zejména druhu, jakosti, složení, množství, doby použití, původu, nebo způsobu výroby či získávání;

[…]“

14 Ve smyslu § 43 LFGB, nazvaného „Odběr vzorku“:

„1) Osoby pověřené výkonem úředního dozoru nebo v naléhavých případech úředníci policie jsou oprávněni požadovat nebo odebrat proti potvrzení vzorky, které vyberou za účelem zkoušky. Nestanoví-li prováděcí předpisy, které budou přijaty na základě tohoto zákona, jinak, část vzorku nebo, není-li daný vzorek dělitelný nebo nemůže-li být rozdělen na části s identickým složením, aniž by tím byl ohrožen smysl zkoušky, druhý kus téže povahy a vyrobený týmž výrobcem se uloží na místě. Výrobce může toto uložení odmítnout.

2) Uložené vzorky musí být úředně skladovány uzamčené nebo zapečetěné. Musí na nich být uvedeno datum odběru a datum, po jehož uplynutí se bude mít za to, že doba jejich uzamčení pominula nebo že jsou rozpečetěny.

3) Osoba, u které byl vzorek uložen a která však není výrobcem, musí vzorek uschovat a vhodně skladovat a je povinna na žádost výrobce a na jeho nebezpečí a náklady zaslat vzorek pro účely analýzy soukromému znalci ustanovenému výrobcem a akreditovanému podle ustanovení o bezpečnosti potravin.“

15 Ustanovení § 59 a § 60 LFGB zakotvují trestní sankce a správní pokuty. Ustanovení § 59 LFGB stanoví:

„1) Trestem odnětí svobody až na jeden rok nebo pokutou bude potrestán

[…]

7. kdo uvádí na trh potravinu pod klamavým označením nebo s klamnými údaji či obchodními úpravami nebo kdo zajišťuje její nabízení s pomocí klamavých obchodních úprav nebo jiných prohlášení v rozporu s § 11 odst. 1 první větou […]“

Spor v původním řízení a předběžná otázka

16 Dne 2. listopadu 2005 odebral Amt für Veterinärwesen und Lebensmittelüberwachung (Úřad pro veterinární dozor a dozor nad potravinami) se sídlem ve Vechtě (Německo) vzorek potraviny v maloobchodě na území spadajícím do jeho příslušnosti. Na obalu výrobku bylo uvedeno označení „Fresca d'Oro, Feta – original griechischer Schafskäse

– aus Schaf- und Ziegenmilch in Salzlake gereift“ (Feta Fresca d’Oro – skutečný řecký ovčí sýr z ovčího a kozího mléka naložený ve slaném nálevu).

17 Výrobek, o který jde v původním sporu, byl dovezen z Řecka do Německa společností Routhier Weber. Následně se přes dva zprostředkovatele, „ZHG Offenburg“ a „Zentrale Gronau“, dostal do dotčeného obchodu.

18 Podle článku 1 řecké ministerské vyhlášky č. 313025 ze dne 11. ledna 1994 o uznání sýru feta jako chráněného označení původu (CHOP) se označení „feta“ uznává jako chráněné označení původu pro bílý sýr ve slaném nálevu, který se tradičně vyrábí v Řecku, konkrétně v oblastech uvedených v odstavci 2 tohoto článku, z ovčího mléka nebo ze směsi ovčího a kozího mléka.

19 Lebensmittelinstitut Braunschweig (Laboratoř pro analýzu potravin v Brunšviku) spadající pod Niedersächsisches Landesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit (Dolnosaský zemský úřad pro ochranu spotřebitele a bezpečnost potravin), který provedl analýzu vzorku v původním sporu, konstatoval, že obsahuje 21 % kravského mléka (

2%). Mez detekce činila 3 %. Kvalifikoval proto uvedené označení jako klamavé ve smyslu § 11 odst. 1 bodu 1 LFGB a podal trestní oznámení.

20 Při odběru vzorku, o který jde ve věci v původním řízení, byl v chladírně obchodu, kde k tomuto odběru došlo, uložen druhý vzorek. Ani výrobce výrobku, o který jde ve věci v původním řízení, ani ZHG Offenburg nebyli informováni o odběru vzorku a o uložení druhého vzorku.

21 O odběru a existenci druhého vzorku nebyla informována ani společnost Routhier Weber, která není uvedena na obalu výrobku, o který jde ve věci v původním řízení. O analýze vzorku se poprvé dozvěděla dne 21. března 2006, tedy více než tři měsíce poté, co uplynula doba použití daného výrobku. Nebylo už proto možné provést revizní znalecký posudek.

22 Dne 22. prosince 2006 obvinilo Staatsanwaltschaft Gießen (státní zastupitelství v Giessenu) G. Webera, jednatele Routhier Weber, z toho, že uváděl na trh potravinu pod klamavým označením v rozporu s § 11 odst. 1 první větou LFGB, a navrhlo zahájit trestní stíhání před soudem.

23 V rámci tohoto trestního stíhání si předkládající soud klade otázku, zda lze obžalovaného, který uvedl na trh výrobek, o nějž jde v původním sporu, považovat za osobu, u které se provádí dozor, ve smyslu článku 7 směrnice 89/397, což by v případě kladné odpovědi znamenalo, že tato osoba má právo požadovat analýzu druhého vzorku a provedení revizního znaleckého posudku.

24 Za těchto okolností se Amtsgericht Büdingen rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Má být pojem ‚osoba, u které se provádí dozor‘ uvedený v čl. 7 odst. 1 druhém pododstavci směrnice […] 89/397 […], vykládán v tom smyslu, že se vztahuje nejen na výrobce, ale rovněž na každou osobu, která uvádí danou potravinu na trh, pokud proti této osobě může být s ohledem na stav této potraviny nebo její označení na etiketách vedeno správní nebo trestní řízení?“

K předběžné otázce

25 V souladu s čl. 104 odst. 3 prvním pododstavcem jednacího řádu může Soudní dvůr, pokud lze odpověď na předběžnou otázku jasně vyvodit z judikatury, po vyslechnutí generálního advokáta kdykoli rozhodnout usnesením s odůvodněním, které obsahuje odkaz na příslušnou judikaturu.

26 Uvedené ustanovení je třeba použít v projednávané věci.

27 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda má být čl. 7 odst. 1 druhý pododstavec směrnice 89/397 vykládán v tom smyslu, že za „osobu, u které se provádí dozor," podle tohoto ustanovení má být považována společnost, která dovezla a poté uvedla na trh potravinářský výrobek a proti jejímuž jednateli může být na základě analýzy vzorků tohoto výrobku odebraných v maloobchodě vedeno správní nebo trestní řízení s ohledem na stav daného výrobku nebo jeho označení na etiketách.

28 V tomto ohledu je třeba úvodem poznamenat, že ze samotného znění uvedeného ustanovení vyplývá, že každý členský stát je povinen přiznat dotčenému hospodářskému subjektu právo na revizní znalecký posudek (rozsudek ze dne 10. dubna 2003, Steffensen, C-276/01, Recueil, s. I-3735, bod 42).

29 V projednávaném případě z bodů 21 a 22 tohoto usnesení vyplývá, že společnost Routhier Weber jednak nebyla informována o odběru vzorku, o který jde ve věci

v původním řízení, ani o existenci druhého vzorku, a jednak byl jednatel této společnosti v návaznosti na tato dozorová opatření obviněn z toho, že uvedl na trh potravinářský výrobek pod klamavým označením.

30 Soudní dvůr přitom již rozhodl, že cílem revizního znaleckého posudku je chránit legitimní práva hospodářských subjektů a zejména jejich právo na prostředek právní ochrany proti opatřením přijatým při výkonu dozoru (výše uvedený rozsudek Steffensen, bod 48).

31 Z toho vyplývá, že v takové situaci, jako je situace dotčená ve věci v původním řízení, v níž bylo na základě výsledků analýz vzorků potravinářského výrobku odebraných v maloobchodě zahájeno trestní stíhání proti osobě, která je jednatelem společnosti dovážející tento výrobek, musí být tato společnost považována za „osobu, u které se provádí dozor," ve smyslu čl. 7 odst. 1 druhého pododstavce směrnice 89/397 (viz obdobně výše uvedený rozsudek Steffensen, bod 49).

32 Je pravda, že na rozdíl od skutkových okolností ve věci, ve které byl vydán výše uvedený rozsudek Steffensen, jde ve věci v původním řízení o trestní, a nikoli o správní řízení, a jde nikoli o otázku „opravného prostředku" [prostředku právní ochrany] soudní povahy, nýbrž o přímé řízení před soudem v návaznosti na obžalobu vznesenou státním zastupitelstvím. Ačkoli se na první pohled zdá, že se článek 10 směrnice 89/397 vztahuje především na správní opatření, vyplývá z výše uvedeného rozsudku, že členské státy jednají v rámci této směrnice rovněž tehdy, pokud prosazují dodržování právní úpravy vztahující se k potravinám prostřednictvím represivních opatření, jak zdůrazňuje Komise Evropských společenství. Právo na obhajobu, které je konkrétně vyjádřeno v čl. 7 odst. 1 druhém pododstavci uvedené směrnice, má přitom v rámci trestního řízení zvláštní význam.

33 Kromě toho okolnost, že ve věci v původním řízení není dovozce uveden na etiketě dotčeného výrobku, není na překážku výkonu práva na revizní znalecký posudek. Ze znění čl. 4 odst. 3 směrnice 89/397 a z výčtu jednotlivých stadií, v nichž se v souladu

s ním provádí úřední dozor, totiž vyplývá, že správní nebo represivní postup se může dotknout velkého počtu osob zdaleka přesahujícího okruh těch osob, které jsou uvedeny na etiketě v souladu s právní úpravou Společenství vztahující se k potravinám.

34 S ohledem na předcházející je na otázku třeba odpovědět, že čl. 7 odst. 1 druhý pododstavec směrnice 89/397 musí být vykládán tak, že za „osobu, u které se provádí dozor," ve smyslu tohoto ustanovení musí být považována společnost, která dovezla a poté uvedla na trh potravinářský výrobek a proti jejímuž jednateli může být na základě analýzy vzorků tohoto výrobku odebraných v maloobchodě vedeno správní nebo trestní řízení s ohledem na stav nebo označení na etiketách tohoto výrobku.

K nákladům řízení

35 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (sedmý senát) rozhodl takto:

Článek 7 odst. 1 druhý pododstavec směrnice Rady 89/397/EHS ze dne 14. června 1989 o úředním dozoru nad potravinami musí být vykládán v tom smyslu, že za „osobu, u které se provádí dozor," ve smyslu tohoto ustanovení musí být

považována společnost, která dovezla a poté uvedla na trh potravinářský výrobek a proti jejímuž jednateli může být na základě analýzy vzorků tohoto výrobku odebraných v maloobchodě vedeno správní nebo trestní řízení s ohledem na stav nebo označení na etiketách tohoto výrobku.

Podpisy.